

Μουσεία και Αισθήσεις

Σχεδιάζοντας και δρώντας με συμπεριληπτικές
μεταβλητές και συντεταγμένες

—
Επιστημονική επιμέλεια:

Βασίλης Αργυρόπουλος, Νίκος Παπαδημητρίου, Μαρίνα Πλατή, Ελένη Μάρκου

Μουσεία και Αισθήσεις

Σχεδιάζοντας και δρώντας με συμπεριληπτικές
μεταβλητές και συντεταγμένες

Επιστημονική επιμέλεια:

Βασίλης Αργυρόπουλος, Νίκος Παπαδημητρίου, Μαρίνα Πλατή, Ελένη Μάρκου

Μουσεία και Αισθήσεις

Σχεδιάζοντας και δρώντας με συμπεριληπτικές
μεταβλητές και συντεταγμένες

—

Επιστημονική επιμέλεια:

Βασίλης Αργυρόπουλος, Νίκος Παπαδημητρίου, Μαρίνα Πλατή, Ελένη Μάρκου

—

ISBN: 978-960-9439-95-4

© **Copyright:** ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΒΟΛΟΣ 2025

Ψηφιακή Ζωγραφική: Άννα Εμμανουήλ

**Πανεπιστημιακές
Εκδόσεις Θεσσαλίας**

Παγασών 99 - Κωνσταντά
Τηλ.: 2421041842, 2421074641
<http://press.uth.gr>
e-mail: press@uth.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
---------------	---

ΕΝΟΤΗΤΑ I

Συμπεριληπτικό Μουσείο: μια νέα τοπολογία στη σύγχρονη κοινωνία.....	9
--	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Μουσεία χωρίς αποκλεισμούς. Από την πρόσβαση στη συμπερίληψη.....	10
---	----

Ανδρομάχη Κατσελάκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μουσειακές δράσεις για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες.....	19
--	----

Γιώργος Χρίστου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Προσβασιμότητα και καλές πρακτικές των ατόμων με ακουστική αναπηρία σε πολιτιστικούς χώρους.....	32
--	----

Γεώργιος Στάθης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μουσείο και άτομα με αναπηρία όρασης: η ενίσχυση της προσωπικής εμπλοκής μέσω πολυτροπικών μεθόδων.....	45
---	----

Βασίλης Αργυρόπουλος, Άννα Εμμανουήλ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Βασικές αρχές και πρακτικές για την πρόσβαση και τη συμπερίληψη κωφών ή βαρήκων ατόμων σε μουσειο-εκπαιδευτικά προγράμματα	59
--	----

Μάγδα Νικολαραϊζή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Προσβασιμότητα σε ιστοσελίδες μουσείων και άλλων πολιτιστικών φορέων για άτομα με αναπηρία όρασης.....	69
--	----

Αινείας Μάρτος

ΕΝΟΤΗΤΑ II

Μουσειακές δράσεις για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες.....	75
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Εκπαιδευτικές δράσεις για την Ακρόπολη σε ομάδες μαθητών με προβλήματα όρασης και ακοής.....	76
--	----

Ειρήνη Καϊμάρα, Ασημίνα Λεοντή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8**Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο για όλους** 82*Παναγιώτα Κουτσιανά, Μαρία Σελέκου, Νεκταρία Ρουμελιώτη***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9****ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΦΗΣ: Ένα μουσείο διαφορετικό από τα άλλα! Μία διαφορετική προσέγγιση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς** 99*Γεωργία Μήλα, Καλλιόπη Γκίκα***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10****Σε επαφή με τον Κυκλαδικό Πολιτισμό - Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης** 113*Μαρίνα Πλατή, Ελένη Μάρκου***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11****Εξερευνώντας την έννοια της συμπερίληψης. Μουσείο Κανελλοπούλου και αισθήσεις** 125*Νίκος Παπαδημητρίου***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12****Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, ένα μουσείο για όλους: οι καινοτόμες δράσεις και το πρόγραμμα “SignGuide”** 142*Αγγελική Κουκουβού, Ευανθία Παπαδοπούλου, Αγγελική Μονέδα, Χαράλαμπος Τσούγγαρης, Φώτης Υφαντίδης, Δημήτρης Κοσμόπουλος***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13****Για ένα «ανοιχτό» Μουσείο Μπενάκη: πρωτοβουλίες και προκλήσεις** 164*Μαρία Χριστίνα Δεστούνη-Γιαννουλάτου***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14****Εκπαιδευτικές δράσεις για επισκέπτες με αναπηρίες όρασης στο Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου** 176*Αιμιλία Καλογιάννη***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15****Απαιτήσεις χρηστών για συστήματα ξενάγησης κωφών σε μουσεία με χρήση Νοηματικής Γλώσσας και η περίπτωση του έργου «SignGuide»** 191*Δημήτρης Κοσμόπουλος, Ιάσοντας Οικονομίδης, Φώτης Υφαντίδης, Ανδρέας Μενύχτας***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16****Ποιος απουσιάζει; Αγγίζοντας εκθέματα στο Βυζαντινό Μουσείο** 205*Νικόλας Κωνστάντιος***ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ** 221**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΟΜΟΥ** 224

ΕΝΟΤΗΤΑ II

Μουσειακές δράσεις για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες

Ψηφιακή Ζωγραφική: Άννα Εμμανουήλ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Εκπαιδευτικές δράσεις για την Ακρόπολη σε ομάδες μαθητών με προβλήματα όρασης και ακοής

Ειρήνη Καϊμάρα

Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης,
Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, education.ysma@culture.gr

Ασημίνα Λεοντή

Αρχαιολόγος, Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης,
Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, education.ysma@culture.gr

1. Στοχοθεσία και πεδίο δράσεων

Ο Τομέας Ενημέρωσης & Εκπαίδευσης της ΥΣΜΑ δραστηριοποιείται στο χώρο της μουσειακής αγωγής από το 1986 υλοποιώντας εκπαιδευτικές δράσεις σχετικές με την τέχνη και την αρχιτεκτονική των μνημείων της Ακρόπολης αλλά και με το μεγάλο αναστηλωτικό έργο που πραγματοποιείται σήμερα σε αυτά. Οι δράσεις απευθύνονται κυρίως στη σχολική κοινότητα, μαθητές και εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και στο ευρύτερο κοινό και διεξάγονται στον Βράχο της Ακρόπολης και στους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης, σε συνεργασία με το Μουσείο.

Σκοπός όλων των δράσεων είναι η αξιοποίηση του πολύπλευρου εκπαιδευτικού δυναμικού των χώρων πολιτισμικής αναφοράς, καθώς αυτοί αποτελούν περιβάλλοντα μη τυπικής μάθησης που προωθούν τη γνώση μέσα από τη συμμετοχή, την επικοινωνία και την ψυχαγωγία. Δημιουργούν έτσι ενεργούς επισκέπτες οι οποίοι διαμορφώνουν τα δικά τους νοήματα και ερμηνεύεις μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες και τα βιώματα (Hein, 1998). Οι επιμέρους στόχοι των εκπαιδευτικών δράσεων του Τομέα αφορούν αντιστοίχως όχι μόνον τη γνωστική αλλά και τη συναισθηματική εξοικείωση των μαθητών με τα μνημεία της Ακρόπολης, την καλλιέργεια ποικίλων δεξιοτήτων καθώς και την ευχαρίστηση που θα αντλήσουν οι συμμετέχοντες ώστε να θελήσουν να επαναλάβουν την επίσκεψη.

Στο πλαίσιο αυτού του διευρυμένου εκπαιδευτικού και παράλληλα κοινωνικού ρόλου που επιτελούν οι χώροι πολιτισμικής αναφοράς, καθώς και των νέων αντιλήψεων που έχουν επικρατήσει για τη μάθηση ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό ο Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης δεν θα μπορούσε να αφήσει αναξιοποίητη τη μεγάλη παιδευτική αξία των μνημείων για τους μαθητές με αναπηρίες.

Οι ειδικότεροι στόχοι που έχουν τεθεί γι' αυτές τις ομάδες μαθητών και μαθητριών είναι η

ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή τους στα πολιτιστικά αγαθά, καθώς και ο εμπλουτισμός της καθημερινής σχολικής ζωής και της διδακτικής πράξης με νέα ερεθίσματα που διευκολύνουν την αντίληψη ποικίλων εννοιών. Επιπλέον, η καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών όπως η αυτοεκτίμηση, η ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών και η ανάπτυξη εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας αποτελεί έναν ακόμη στόχο που συμβάλλει στην κοινωνική ενδυνάμωση των μαθητών (Hansen, 2014).

Αν και υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός σχολικών ομάδων που επιθυμούν να λάβουν μέρος σε κάποια εκπαιδευτική δράση του Τομέα στην Ακρόπολη ή στο Μουσείο Ακρόπολης, οι ομάδες μαθητών με αναπηρίες αντιμετωπίζονται πάντα κατά προτεραιότητα. Έτσι, από το 1991 έχουν υλοποιηθεί ποικίλες εκπαιδευτικές δράσεις σε ομάδες μαθητών με αναπηρίες αισθητηριακές, κινητικές και νοητικές. Στο βιβλίο «Ακρόπολη και Εκπαίδευση» και στο Διαδικτυακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη (<http://repository.acropolis-education.gr>) έχουν παρουσιαστεί ποικίλες τέτοιες εκπαιδευτικές δράσεις που έχουν εκπονηθεί στο παρελθόν σε συνεργασία με διάφορα Ειδικά Σχολεία.

Η συνέργεια των δύο φορέων – πολιτιστικού οργανισμού και σχολείου – αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία κάθε εκπαιδευτικής επίσκεψης αλλά ειδικά για τις ομάδες μαθητών και μαθητριών με αναπηρίες είναι απολύτως αναγκαία, καθώς συντελεί στην ανάπτυξη εστιασμένων εκπαιδευτικών δράσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε ομάδας και τους μαθησιακούς και παιδαγωγικούς στόχους που έχουν τεθεί τόσο από την πλευρά του πολιτιστικού φορέα όσο και από την πλευρά του σχολείου (Νικονάνου, 2015). Επομένως, στο πλαίσιο ανάπτυξης μίας τέτοιας δράσης, ο Τομέας συνεργάζεται εξ αρχής με τους εκπαιδευτικούς των Ειδικών Σχολείων και σχεδιάζεται η πορεία και η διάρκεια της περιήγησης μέσα στο χώρο, οι στάσεις-σταθμοί και το είδος του εργαστηρίου που θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του προγράμματος. Ακολουθεί – αν χρειάζεται – η απλούστευση των παρεχόμενων πληροφοριών ως προς την ποιότητα και την ποσότητά τους και η προσαρμογή του λεξιλογίου ώστε να διευκολυνθεί η ερμηνεία των εκθεμάτων από τους μαθητές. Σε ομάδες με αισθητηριακά προβλήματα προστίθενται αναλόγως αντικείμενα για ψηλάφηση, ηχητικές ιστορίες ή άλλο εποπτικό υλικό που μπορεί να ενισχύσει το βιωματικό χαρακτήρα της επίσκεψης και να συμβάλει στην επίτευξη της εκπαιδευτικής και μουσειακής στοχοθεσίας. Παράλληλα, υπάρχει συνεχής υποστήριξη από την πλευρά του Τομέα προς το σχολείο με παροχή έντυπου και ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού που βοηθάει στην προετοιμασία της τάξης πριν από την επίσκεψη.

2. Εκπαιδευτικά προγράμματα και άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες

Ενδεικτικά, παρουσιάζονται στη συνέχεια κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν διεξαχθεί τα τελευταία χρόνια σε μαθητές και μαθήτριες με προβλήματα όρασης και ακοής μέσα στο Μουσείο της Ακρόπολης, με τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού των μουσειοσκευών, μακετών αλλά και αντιγράφων του Μουσείου (Χατζηασλάνη και συν. 2011: 52-59).

2.1. Εκπαιδευτικά προγράμματα και παιδιά με αναπηρία όρασης: ανακαλύπτοντας μέσω αφής

Το πρώτο πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε σε μαθητές και σε μαθήτριες Δ' και Ε' Δημοτικού από το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Τυφλών Καλλιθέας. Οι μαθητές είχαν μειωμένη κεντρική όραση ή περιφερειακή όραση. Το πρόγραμμα οργανώθηκε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση

ση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δ' Αθήνας και με το Μουσείο Ακρόπολης. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αρχικά επισκέφθηκαν το εκπαιδευτικό κέντρο του Μουσείου Ακρόπολης και εκεί μέσω απτικής διερεύνησης ποικίλου οπτικού υλικού αναπαρέστησαν με τη φαντασία τους το λαμπρό Ιερό, όπου οι Αθηναίοι λάτρευαν την προστάτιδα θεά τους. Με τη βοήθεια προπλασμάτων του βράχου της Ακρόπολης, αλλά και μιας ειδικά σχεδιασμένης μακέτας του Παρθενώνα σε κλίμακα 1:60, εστίασαν στην τοπογραφία του Βράχου, στην αρχιτεκτονική και στη γλυπτική των μνημείων και κυρίως του Παρθενώνα (βλ. Εικ. 1). Στη συνέχεια οι μαθητές γνώρισαν μερικά από τα βασικά εργαλεία που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι μαρμαροτεχνίτες ψηλαφώντας πρωτότυπα εργαλεία των σύγχρονων μαρμαροτεχνιτών που εργάζονται στα έργα της Ακρόπολης, καθώς και κομμάτια μαρμάρου όπου είχε λαξευθεί το αποτύπωμα του κάθε εργαλείου. Είχαν έτσι την ευκαιρία να αντιληφθούν τις μεγάλες ομοιότητες των αρχαίων και των σύγχρονων εργαλείων λιθοξοϊκής και να ανακαλύψουν τα ίχνη αυτών των εργαλείων επάνω στο μάρμαρο (βλ. Εικ. 2). Την απτική διερεύνηση των μαθητών ενίσχυσαν αντίγραφα γλυπτών από την αρχαϊκή συλλογή του Μουσείου (βλ. Εικ. 3) καθώς και αντίγραφο του κεφαλιού της θεάς Ίριδας από την ανατολική ζωφόρο του Παρθενώνα σε φυσικό μέγεθος (βλ. Εικ. 4) αλλά και αντίγραφα των λίθων της δυτικής ζωφόρου του Παρθενώνα σε κλίμακα 1:20. Επιδιώχθηκε λοιπόν, τα επιλεγμένα προς απτική διερεύνηση αντικείμενα, να διακρίνονται για την ποικιλομορφία και την αντιπροσωπευτικότητά τους ως προς το θέμα που παρουσιάστηκε.

Η εμπειρία των παιδιών (βλ. Εικ. 5) ολοκληρώθηκε με την περιήγησή τους στην αίθουσα του Παρθενώνα όπου οι μαθητές με αναπηρία όρασης, είχαν την ευκαιρία να αντιληφθούν το μέγεθος του ναού, τον πλούτο των γλυπτών του και την αίσθηση του έντονου αττικού φωτός επάνω σε αυτά.

Εικόνα 1. Γνωριμία με τον Παρθενώνα.

Εικόνα 2. Γνωριμία με τα αρχαία εργαλεία.

2.2. Εκπαιδευτικά προγράμματα και παιδιά με βαρνηκοΐα/κώφωση: νοηματική γλώσσα και πολύ-αισθητηριακή προσέγγιση

Το επόμενο (βλ. Εικ. 6) και πιο πρόσφατο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που οργανώθηκε στο Μουσείο Ακρόπολης αφορούσε σε μαθητές της Γ' Δημοτικού από το Ειδικό Σχολείο Κωφών και Βαρνηκών Αργυρούπολης. Είχε θέμα «Ολύμπια αινίγματα: αναζητώντας τους θεούς του Ολύμπου στο Μουσείο της Ακρόπολης». Οι μαθητές αναζήτησαν τους θεούς του Ολύμπου σε εκθέματα του Μουσείου Ακρόπολης με τη βοήθεια οπτικού υλικού σχετικού με τις ιδιότητες,

Εικόνα 3. Αντίγραφα γλυπτών αρχαϊκής συλλογής για απτική διερεύνηση.

Εικόνα 4. Αντίγραφο κεφαλιού θεάς Ίριδας για απτική διερεύνηση.

Εικόνα 5. Περιήγηση στην αίθουσα του Παρθενώνα.

τους μύθους και τα αγαπημένα σύμβολα των θεών. Ο προφορικός λόγος που χρησιμοποιήθηκε ήταν απλός και σύντομος, καθώς υπήρχε διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα από τις εκπαιδευτικούς του σχολείου. Στη «μεταγραφή» του προφορικού λόγου βοήθησε επίσης η απτική διερεύνηση περιορισμένου εποπτικού υλικού σε συνδυασμό με την αξιοποίηση κινητικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών. Ο ενθουσιασμός των παιδιών μετά το τέλος του εκπαιδευτικού προγράμματος (βλ. Εικ. 7) και η επιθυμία τους να επισκεφθούν την Ακρόπολη, οδήγησε στην προετοιμασία μίας δεύτερης επίσκεψής τους, αυτή τη φορά στην Ακρόπολη, που δυστυχώς όμως δεν πραγματοποιήθηκε λόγω κρουσμάτων κορονοϊού στους μαθητές.

3. Νησίδες συνεργασίας

Μία περίπτωση προσαρμογής και αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού από ομάδες κοινού, μαθητικού και ενήλικου, με προβλήματα όρασης, έχει επιτευχθεί και μέσω της μακροχρόνιας συνεργασίας του Τομέα με το Μουσείο Αφής του Φάρου Τυφλών της Ελλάδος. Ο Τομέας, με τη βοήθεια της Ένωσης Φίλων Ακροπόλεως (<https://acropolisfriends.gr/>) που στηρίζει σταθερά μέσα στα χρόνια τη λειτουργία του Μουσείου Αφής, έχει προσφέρει στο Μουσείο εκπαιδευτικό υλικό σχετικό με την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική των μνημείων Ακροπόλεως

Εικόνα 6. Αναζήτηση των θεών του Ολύμπου με διερμηνεία στη νοηματική.

Εικόνα 7. Αναμνηστική φωτογραφία στην αίθουσα του Παρθενώνα.

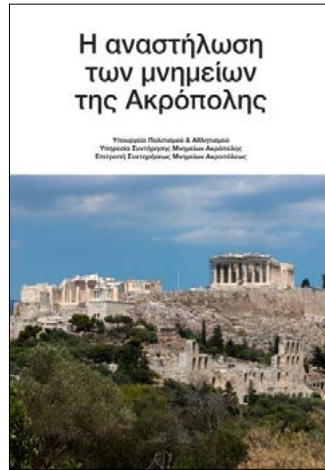

και τον γλυπτό τους διάκοσμο. Το υλικό αυτό περιλαμβάνει μεταξύ άλλων προπλάσματα του Βράχου και των μνημείων του, καθώς και μικρά αντίγραφα κιόνων του δωρικού, ιωνικού και κορινθιακού ρυθμού με σκοπό να εμπλουτιστεί η μόνιμη συλλογή εκθεμάτων του Μουσείου και η δυνατότητα απτικής επαφής των επισκεπτών του.

Μακροχρόνια ωστόσο και τακτική είναι η συνεργασία του *Τομέα* με το Μουσείο Αφής όσον αφορά και τον δανεισμό των μουσειοσκευών. Το Μουσείο δανείζεται εργαλεία και μουσειοσκευές, όπως η «Λιθοξοϊκή», που βοηθά τα άτομα με αναπηρία όρασης να κατανοήσουν θέματα της γλυπτικής τέχνης, αφού μπορούν να ψηλαφίσουν τα αρχαία εργαλεία και τα ίχνη που αυτά αφήνουν επάνω στο μάρμαρο ή μουσειοσκευές όπως η Αρχαία Ελληνική Ενδυμασία και τα Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα που τους βοηθούν να εξοικειωθούν με καθημερινές πτυχές της ζωής των αρχαίων Ελλήνων, αφού στη μία περίπτωση μπορούν να φορέσουν τα ρούχα, αντίγραφα της αρχαίας ελληνικής, ανδρικής και γυναικείας, ενδυμασίας και να καταλάβουν τις διαφορές τους με τα σημερινά ενώ στην άλλη, να επεξεργαστούν τα διαφορετικά μουσικά όργανα που περιλαμβάνονται στη μουσειοσκευή, αντίγραφα επίσης των αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων και να ακούσουν αποσπάσματα αρχαίας ελληνικής μουσικής.

Η ενημέρωση όμως ευρύτερων ομάδων κοινού σχετικά με τις αναστηλωτικές επεμβάσεις στα μνημεία της Ακρόπολης έχει απασχολήσει την ΥΣΜΑ κυρίως τα τελευταία 20 χρόνια. Έχουν λοιπόν αναπτυχθεί και αξιοποιηθεί πολλά μεθοδολογικά εργαλεία και ερμηνευτικά μέσα προκειμένου να επιτευχθεί η εμπλοκή και να αυξηθεί η διάδραση του κοινού με την πολιτιστική κληρονομιά (Eleftheriou et al., 2020). Ειδικά για ομάδες ενήλικων επισκεπτών με αναπηρία όρασης επανεκδόθηκε το 2021 το ενημερωτικό φυλλάδιο της Υπηρεσίας στον κώδικα γραφής και ανάγνωσης braille, (βλ. Εικ. 8), σε συνεργασία με την ΕΦΑΠΑ και το Μουσείο Αφής του Φάρου Τυφλών. Το έντυπο έχει μεταφραστεί σε 5 γλώσσες και διανέμεται στις εισόδους του Αρχαιολογικού Χώρου της Ακρόπολης σε Έλληνες και ξένους επισκέπτες. Επιπλέον, στην ιστοσελίδα της ΥΣΜΑ υπάρχει πρόβλεψη βασικών λειτουργιών πλοήγησης για άτομα με αναπηρία όρασης. Τέλος, η νέα διαμόρφωση των διαδρομών στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης και ο νέος ανελκυστήρας έδωσαν τη δυνατότητα στα άτομα που αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα να επισκέπτονται με ασφάλεια τον χώρο.

Εικόνα 8. Ενημερωτικό φυλλάδιο τυπωμένο στον κώδικα γραφής και ανάγνωσης braille.

4. Εξωστρέφεια και απώτερος στόχος

Ο Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της ΥΣΜΑ αξιοποιεί λοιπόν τη σημαντική παρακαταθήκη που έχει δημιουργηθεί όλα αυτά χρόνια στον τομέα της προβολής των έργων αναστήλωσης της Ακρόπολης εναρμονιζόμενος με τις πολύπλευρες απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής. Μέσα από ένα πλήθος εξωστρεφών εκπαιδευτικών δράσεων ενισχύει την απρόσκοπτη πρόσβαση ποικίλων ομάδων μαθητών στα πολιτιστικά αγαθά δημιουργώντας έτσι μία νέα γενιά συνειδητοποιημένων και υπεύθυνων πολιτών, μελών μίας συμπεριληπτικής και δημοκρατικής κοινωνίας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Eleftheriou, V., Lembidaki, E. & Kaimara, I. (2020). Forty-five years in engaging the public with the restoration of the Acropolis of Athens. Στο A. Christophilopoulou (Επιμ.), *Material cultures in public engagement. Re-inventing public archaeology within museum collections* (σσ. 21-32). Oxford: Oxbow Books.
- Hansen, A. (2014). The heritage learning framework and the Heritage Learning Outcomes. Στο D. Christidou (Επιμ.), *Implementing heritage learning outcomes* (σσ. 7-24). Ostersund: Jamtli Förlag.
- Hein, G. E. (1998) *Learning in the museum*. London: Routledge.
- Νικονάνου, Ν. (2015). Μουσεία και τυπική εκπαίδευση. Στο Ν. Νικονάνου (Επιμ.), *Μουσειακή μάθηση και εμπειρία στον 21ο αιώνα* (σσ. 87-109). Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. file:///C:/Users/ptea/Downloads/02_chapter_4-1.pdf
- Χατζηασλάνη, Κ., Καϊμάρα, Ε., & Λεοντή, Α. (2011). *Ακρόπολη και εκπαίδευση*. Αθήνα: ΥΣΜΑ.

ISBN

—

978-960-9439-95-4

—

